

APPGM-SDG

PERSATUAN PROMOSI
MATLAMAT PEMBANGUNAN LESTARI
PPM-023-14-07012020

LAPORAN BENGKEL PEMBANGUNAN KAPASITI KAWASAN PARLIMEN 2025

P.056 LARUT

ISI

KANDUNGAN

Kata Aluan	I
Prakata	III
Pengenalan	V
BAHAGIAN 1 Pengenalan	1
Latar Belakang	1
Objektif	3
Kaedah Pelaksanaan	4
Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan	4
BAHAGIAN 2 Aktiviti Bengkel	5
Aktiviti I : Sesi Pengenalan (<i>Ice-Breaking</i>)	5
Aktiviti II : Pendedahan Mengenai SDG	6
Aktiviti III : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Larut	7
Aktiviti IV : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan	7
BAHAGIAN 3 Hasil Dapatan	9
Hasil Dapatan Pertama : Inisiatif Semasa	9
Hasil Dapatan Kedua : Cadangan Penyelesaian Isu oleh Agensi	20
BAHAGIAN 4 Penutup	38
Penutup	38

Kata Aluan

YB Puan Young Syefura Othman

Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG;

Ahli Parlimen Bentong (P.089)

Bismillahirrahmanirrahaim.

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Salam sejahtera.

Saya berbesar hati atas penerbitan *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025*. Selaku Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG saya menyambut baik penerbitan *Kompilasi* ini, dan mengucapkan tahniah kepada pasukan Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG.

Pembangunan negara pada akhirnya harus diterjemahkan kepada perubahan yang dapat dirasakan oleh rakyat. Setiap kawasan Parlimen mempunyai realiti dan keperluan yang tersendiri. Apa yang menjadi keutamaan di sebuah kawasan mungkin berbeza daripada kawasan yang lain, bergantung kepada struktur ekonomi, keadaan sosial, alam sekitar, demografi, kemudahan serta sumber dan potensi yang terdapat di kawasan tersebut. Oleh itu, suara dan pengalaman masyarakat di peringkat tempatan perlu menjadi sebahagian daripada proses pembangunan. Dasar yang baik memerlukan pemahaman yang baik tentang realiti di lapangan, manakala penyelesaian yang berkesan memerlukan kerjasama antara mereka yang memahami dasar dengan mereka yang berhadapan secara langsung dengan isu tersebut.

Dalam hal ini, institusi Parlimen Malaysia mempunyai kedudukan yang unik. Ahli Parlimen bukan sahaja membawa suara rakyat ke institusi Parlimen, tetapi turut memainkan peranan penting dalam menghubungkan keperluan kawasan dengan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan dan pemegang taruh pembangunan yang lain. *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit

Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG menyediakan satu pentas yang penting bagi mengukuhkan hubungan tersebut. Melalui penglibatan pelbagai pihak, isu dan cabaran setempat dapat dibincangkan secara lebih terbuka dan tersusun, manakala peluang untuk membina penyelesaian secara bersama dapat dikenal pasti.

Lebih penting, proses ini menggalakkan kita untuk melihat pembangunan bukan hanya daripada sudut masalah, tetapi juga daripada sudut aset, kekuatan dan potensi yang dimiliki oleh sesebuah komuniti. *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025* ini menghimpunkan sebahagian daripada pengetahuan dan pandangan yang diperoleh melalui proses tersebut. Ia memberikan gambaran tentang cabaran yang dihadapi di peringkat tempatan, di samping mengetengahkan cadangan dan potensi penyelesaian yang telah dikenal pasti bersama oleh pemegang taruh.

Saya percaya dapatan seperti ini mempunyai nilai yang lebih luas daripada sekadar menjadi rekod sesuatu program. Ia boleh menjadi bahan rujukan dalam memahami keutamaan kawasan, memperkukuh penyelarasan antara pihak berkepentingan dan menyokong perbincangan berkaitan dasar serta pembangunan pada masa hadapan. Pembangunan mampan merupakan tanggungjawab bersama. Ia memerlukan kerajaan yang responsif, institusi yang berkesan, komuniti yang berdaya tahan serta kerjasama daripada seluruh lapisan masyarakat.

Semoga usaha yang dirakamkan melalui laporan ini dapat terus memperkukuh hubungan antara Parlimen dan masyarakat serta menyumbang kepada pembangunan yang lebih inklusif, berasaskan bukti dan benar-benar berpaksikan keperluan rakyat.

Prakata

Puan Nur Rahmah Othman

Pengarah Eksekutif APPGM-SDG

Pembangunan mampan memerlukan lebih daripada komitmen terhadap matlamat dan sasaran. Ia memerlukan keupayaan untuk memahami realiti, mengenal pasti keutamaan, menggerakkan kerjasama dan menterjemahkan pengetahuan kepada tindakan.

Dalam usaha memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) di Malaysia, APPGM-SDG mengambil pendekatan yang memberi penekanan kepada penglibatan di peringkat kawasan parlimen dan daerah. Pendekatan ini berasaskan kepada keyakinan bahawa pembangunan yang lebih berkesan perlu mengambil kira pengetahuan dan pengalaman yang wujud di peringkat akar umbi serta menyediakan ruang kepada pemegang taruh untuk menjadi sebahagian daripada proses penyelesaian.

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan salah satu usaha untuk mencapai tujuan tersebut. Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah dilaksanakan dengan penglibatan Ahli-ahli Parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti dan pelbagai pemegang taruh lain.

Proses ini menghasilkan satu himpunan pengetahuan dan perspektif yang penting tentang isu pembangunan di kawasan parlimen. Lebih daripada sekadar mengenal pasti masalah, perbincangan turut memberi tumpuan kepada memahami cabaran, mengenal pasti intervensi sedia ada, memetakan pihak yang berkaitan dan meneroka penyelesaian yang berpotensi untuk dilaksanakan.

Antara perkara yang semakin jelas melalui proses ini adalah hakikat bahawa cabaran pembangunan di peringkat akar umbi lazimnya bersifat saling berkait. Isu sosial, ekonomi, alam sekitar, kesejahteraan masyarakat dan tadbir urus tidak semestinya boleh diselesaikan melalui pendekatan satu sektor atau satu agensi sahaja.

Keadaan ini mengukuhkan keperluan kepada pendekatan *whole-of-society* dan *whole-of-government*, di mana penyelesaian dibangunkan melalui kerjasama antara institusi, agensi dan komuniti. Dalam konteks ini, peranan Parlimen adalah penting sebagai ruang yang menghubungkan suara rakyat, pembuat dasar dan pihak pelaksana.

Dokumen laporan ini merupakan satu usaha untuk membawa dapatan daripada peringkat kawasan kepada gambaran yang lebih luas. Ia membolehkan persamaan isu, cabaran rentas kawasan dan potensi penyelesaian dikenal pasti, di samping memberikan perhatian kepada konteks khusus setiap lokaliti.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini juga perlu dilihat sebagai satu sumber pengetahuan berasaskan pengalaman dan realiti setempat. Dapatan yang terkandung berpotensi menyokong perbincangan yang lebih berasaskan bukti dalam merangka intervensi, memperkukuh penyelarasan antara agensi serta mengenal pasti ruang tindakan yang boleh diteruskan.

Namun, penerbitan *Kompilasi* ini bukan titik akhir kepada proses ini. Sebaliknya, ia merupakan satu titik rujukan untuk langkah seterusnya dengan menghubungkan dapatan kepada perancangan, perancangan kepada sumber, dan sumber kepada tindakan.

Dalam konteks tersebut, bengkel pembangunan kapasiti perlu difahami sebagai proses yang berterusan. Pembinaan kapasiti bukan hanya berkaitan dengan peningkatan pengetahuan, tetapi juga pembinaan hubungan, kepercayaan, keupayaan untuk bekerjasama dan kesediaan untuk bertindak secara kolektif.

APPGM-SDG merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua Ahli-ahli Parlimen, kementerian dan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti serta semua pemegang taruh yang telah memberikan masa, kepakaran dan komitmen sepanjang pelaksanaan *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan 2025*.

Semoga laporan ini dapat menjadi salah satu rujukan yang menyumbang kepada pengukuhan penyetempatan SDG, memperluas kerjasama antara institusi dan masyarakat, serta menyokong usaha membina pembangunan Malaysia yang lebih inklusif, berdaya tahan dan mampan.

Pengenalan

Siti Shafina Sanusi

Penolong Pengarah &

Ketua Fasilitator Latihan dan Pendidikan

Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen

APPGM-SDG

Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals - SDG*) menyediakan kerangka global bagi membentuk pembangunan yang inklusif, saksama, berdaya tahan dan mampan. Walau bagaimanapun, keberkesanan agenda tersebut bergantung kepada sejauh mana matlamat dan aspirasi global dapat diterjemahkan kepada dasar, perancangan dan tindakan yang bersesuaian dengan realiti masyarakat di peringkat tempatan.

Dalam konteks Malaysia, institusi perwakilan di peringkat parlimen merupakan antara ruang penting yang mempertemukan masyarakat, wakil rakyat, kerajaan, agensi pelaksana, pihak berkuasa tempatan dan pelbagai pemegang taruh pembangunan. Kedudukan mereka yang paling dekat dengan komuniti memberikan kelebihan kepada Ahli dan Pejabat Parlimen untuk mengenal pasti isu sebenar yang dihadapi masyarakat serta memahami keperluan dan potensi tempatan dengan lebih dekat.

Atas kefahaman tersebut, *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG dilaksanakan sebagai satu pentas untuk memperkukuh proses penyetempatan SDG melalui penglibatan dan pembelajaran bersama di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini memberi penekanan kepada peningkatan pengetahuan berkaitan SDG. Ia juga membuka ruang untuk pelbagai pemegang taruh untuk mengenal pasti isu, menganalisis cabaran, memetakan intervensi sedia ada serta meneroka penyelesaian yang berpotensi dilaksanakan secara bersama.

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah berjaya dilaksanakan di 32 kawasan parlimen yang terlibat dengan menghimpunkan pelbagai pemegang taruh daripada sektor kerajaan, pihak berkuasa tempatan, masyarakat, wakil komuniti dan pihak berkepentingan yang lain. Kepelbagaian ini penting bagi membolehkan isu

pembangunan dilihat daripada perspektif yang berbeza serta mengenal pasti ruang kerjasama yang melangkaui sempadan sektor dan institusi.

Pendekatan yang digunakan turut memberi penekanan kepada peralihan daripada pengenalanpastian isu kepada pembentukan penyelesaian. Melalui proses perbincangan secara berstruktur, peserta digalakkan untuk memahami hubungan antara isu, punca dan kesannya, mengenal pasti intervensi yang telah tersedia serta meneroka peranan pihak-pihak yang berkaitan dalam menangani cabaran tersebut.

Dapatan daripada proses ini kemudiannya dihindungkan dalam laporan dan disusun mengikut zon. Pendekatan ini membolehkan isu dan tema yang mempunyai persamaan dikenal pasti merentasi kawasan parlimen, pada masa sama mengekalkan konteks dan keunikan setiap lokaliti. Ia juga membuka ruang untuk melihat cabaran pembangunan bukan semata-mata sebagai isu yang terasing mengikut kawasan, tetapi sebagai sebahagian daripada arus atau *trend* yang mempunyai hubungan dan implikasi yang lebih luas.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini berfungsi sebagai satu bentuk dokumentasi pengetahuan dan bukti daripada peringkat tempatan. Ia merakamkan pandangan, pengalaman dan cadangan pemegang taruh yang terlibat serta menyediakan asas untuk perbincangan yang lebih tersusun berkaitan intervensi dan tindakan susulan melalui kerjasama penyelarasan.

Dalam kerangka ini, bengkel pembangunan kapasiti perlu dilihat sebagai sebahagian daripada proses *SDG localisation* yang lebih luas selain menghubungkan aspirasi pembangunan di peringkat global dan nasional dengan realiti, keutamaan serta kapasiti yang wujud di peringkat kawasan parlimen.

Akhirnya, kejayaan bengkel pembangunan kapasiti tidak hanya diukur berdasarkan bilangan bengkel atau jumlah peserta yang terlibat. Tetapi melalui sejauh mana pengetahuan dan dapatan yang dihasilkan dapat menyumbang kepada tindakan yang lebih menyeluruh, keputusan yang lebih berasaskan bukti dan pembangunan yang lebih responsif terhadap keperluan masyarakat. *Kompilasi* ini dan laporan-laporan yang dimuatkan dalamnya menjadi satu langkah dalam proses tersebut.

BAHAGIAN 1

Pengenalan

Latar Belakang

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) bertujuan untuk meningkatkan kapasiti kepimpinan dan pengetahuan agensi kerajaan mengenai SDG. Bengkel bagi Parlimen Larut telah berjaya dilaksanakan pada 25 September (Khamis) bertempat di Grand Baron Hotel, Taiping.

Seramai 28 orang peserta yang terdiri daripada pelbagai agensi kerajaan telah hadir. Bengkel ini turut mendapat sokongan penuh daripada Pejabat Daerah Dan Tanah Larut Matang dan Selama. Jadual dibawah merupakan senarai agensi-agensi yang telah hadir ke bengkel ini:

BIL	SENARAI AGENSI
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Selama
2.	Majlis Perbandaran Taiping
3.	Majlis Daerah Selama
4.	Jabatan Kerja Raya Taiping
5.	Majlis Amanah Rakyat (MARA)
6.	TEKUN Nasional
7.	GIATMARA LARUT
8.	Jabatan Pengairan dan Saliran Larut, Matang dan Selama
9.	Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
10.	Pejabat Belia dan Sukan Daerah Selama
11.	Pejabat Hutan Daerah Larut dan Matang
12.	Pejabat Pertanian Daerah Larut, Matang dan Selama
13.	RISDA - Lembaga Kemajuan Perusahaan Getah
14.	Pejabat Penghulu Mukim Hulu Ijok
15.	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA)
16.	Perak Investment Management Centre

Program ini telah dikendalikan oleh 6 orang fasilitator daripada APPGM-SDG iaitu:

Dr Thanaraj Murudi
Penyelaras Zon Utara &
Ketua Penyelidik
Parlimen Lumut

James Raj
Pemangku
Timbalan Pengarah Eksekutif

Siti Shafina Sanusi
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Nurmaisarah Mohd Asri
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Zariz Firdaus Zainal
Penyelaras Tempatan
Bagan Serai

Faizzul Amri
Penyelaras Tempatan
Taiping

Objektif

Objektif utama bengkel ini adalah:

- **Meningkatkan kesedaran dan pemahaman mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (SDG):** Bengkel ini bertujuan untuk memberikan pendidikan kepada peserta mengenai 17 SDG, kepentingannya di peringkat tempatan, serta kesannya terhadap kelestarian sosial, ekonomi, dan alam sekitar.
- **Menggalakkan kerjasama antara agensi dalam menangani cabaran pembangunan dan isu komuniti di peringkat tempatan:** Pengukuhan kerjasama antara-agensi dapat memanfaatkan sumber secara lebih cekap, meningkatkan keupayaan menyelesaikan masalah, serta mewujudkan penyelesaian holistik yang sesuai dengan keperluan masyarakat setempat.
- **Mengenal pasti dan menggalakkan penglibatan agensi berautoriti serta pemimpin tempatan untuk menerajui pelaksanaan SDG di peringkat akar umbi:** Mengenal pasti dan memperkasakan pemimpin tempatan, pegawai kerajaan daerah, dan wakil komuniti yang berpotensi menjadi penggerak utama SDG, memberi inspirasi kepada orang lain, serta mendorong kesan jangka panjang dalam komuniti mereka.
- **Mengintegrasikan prinsip SDG dalam proses kerja harian, tadbir urus, dan rangka dasar:** Selain meningkatkan kesedaran dan perancangan, mengamalkan prinsip SDG dalam pembuatan keputusan harian dapat memastikan kelestarian kekal sebagai keutamaan dalam pentadbiran dan pembangunan. Ini melibatkan penyelarasan dasar, prosedur kerja, dan perancangan strategik dengan sasaran SDG, sekaligus membawa kepada perubahan institusi yang dapat meningkatkan kecekapan tadbir urus, pembangunan komuniti, dan pengurusan alam sekitar secara berterusan.

Kesemua objektif ini secara kolektif menyumbang kepada membangunkan budaya kelestarian, memastikan bahawa SDG bukan sahaja difahami tetapi dilaksanakan secara aktif pada semua peringkat tadbir urus dan penglibatan komuniti.

Kaedah Pelaksanaan

Berikut merupakan kaedah penyampaian yang telah digunakan sepanjang program berlangsung:

- Syarahan interaktif
- Perkongsian pengalaman
- Aktiviti dan permainan interaktif
- Perbincangan dalam kumpulan
- Pembentangan kumpulan

Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan

Bengkel yang telah dijalankan ini merangkumi empat (4) aktiviti utama yang berikut;

- **Aktiviti I** : Sesi pengenalan '*ice-breaking*'
- **Aktiviti II** : Pendedahan Mengenai SDG
- **Aktiviti III** : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Larut
- **Aktiviti IV** : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

BAHAGIAN 2

Aktiviti Bengkel

Aktiviti I : Sesi Pengenalan (*Ice-Breaking*)

Program ini dimulakan dengan sesi pengenalan yang melibatkan aktiviti BINGO. Aktiviti ini bertujuan merangsang interaksi awal dalam kalangan peserta bagi memudahkan proses berkenalan. Melalui "Permainan Nama" yang diadakan seterusnya, para peserta berpeluang memperkenalkan diri, agensi serta personaliti unik masing-masing.

Aktiviti II : Pendedahan Mengenai SDG

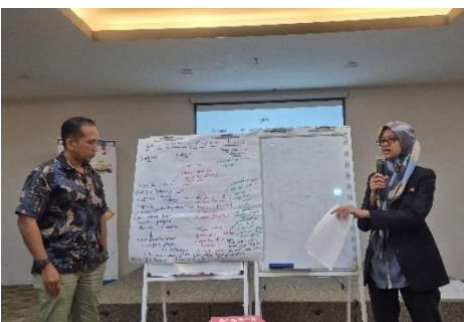
Selepas sesi *ice-breaking*, program diteruskan dengan pengenalan Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (APPGM-SDG) dan penjelasan yang lebih terperinci mengenai 17 Matlamat Pembangunan Mampan. Sesi ini menghuraikan dengan lebih mendalam peranan penting SDG dalam pembangunan mampan serta bagaimana agensi-agensi boleh memainkan peranan aktif dalam mencapai sasaran tersebut. Para peserta turut didedahkan dengan langkah-langkah praktikal yang boleh diambil oleh agensi untuk menyelaraskan operasi dan program mereka dengan prinsip-prinsip SDG.

Aktiviti perbincangan dan pemetaan SDG oleh peserta bengkel secara berkumpulan.

Aktiviti III : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Larut

Pengisian aktiviti bagi sesi seterusnya adalah perbincangan antara agensi dalam mencari penyelesaian isu setempat. Pembentangan isu-isu yang diperolehi hasil daripada lawatan pemetaan isu telah disampaikan oleh Dr Thanaraj Murudi, Ketua Penyelidik Parlimen Larut. Rujuk Bahagian 3: Hasil Dapatan Kedua bagi mendapatkan maklumat terperinci hasil perbincangan.

Perbincangan mengenai Pemetaan SDG oleh para peserta yang mana masing-masing saling membincangkan isu, cabaran, penyelesaian kepada cabaran serta agensi-agensi yang berkaitan dalam menyelesaikan isu-isu yang dikenal pasti.

Aktiviti IV : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

Kumpulan Sokongan Penyampaian dan Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan satu inisiatif kolaboratif yang melibatkan kakitangan agensi kerajaan di peringkat negeri dan daerah di dalam sesebuah kawasan Parlimen bersama kumpulan pemimpin setempat dan ahli komuniti.

Kumpulan ini ditubuhkan dengan tujuan untuk memastikan pelaksanaan SDG dilaksanakan secara menyeluruh dan inklusif sehingga ke peringkat akar umbi. Ini bagi memastikan tiada individu atau kelompok masyarakat yang terpinggir atau ketinggalan dalam proses pembangunan yang dilaksanakan.

Sebagai simbolik komitmen dan sokongan terhadap penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan, bacaan ikrar telah diadakan oleh wakil-wakil agensi kerajaan yang hadir.

Bacaan ikrar yang telah dipimpin oleh Encik Mohammad Asyraf bin Zulkifli daripada Pejabat Penghulu Mukim Hulu Ijok.

BAHAGIAN 3

Hasil Dapatan

Hasil Dapatan Pertama : Inisiatif Semasa

Berdasarkan aktiviti Pemetaan SDG yang telah dijalankan, beberapa inisiatif semasa telah dikenal pasti sebagai contoh kejayaan dalam mengaplikasikan prinsip SDG di peringkat Parlimen Larut. Pengenalpastian ini dilakukan melalui sesi perbincangan yang konstruktif, perkongsian maklumat yang menyeluruh serta refleksi mendalam daripada para peserta yang terlibat.

Inisiatif semasa yang dikenal pasti merupakan hasil dapatan daripada sesi perkongsian pihak agensi yang hadir, di mana mereka membentangkan tindakan serta program sedia ada yang telah dan sedang dilaksanakan dalam skop tugas harian masing-masing. Hasil dapatan ini telah disusun mengikut 5 tiang utama SDG (*5 Pillars*) dan matlamat SDG utama bagi setiap program agensi. Rajah dibawah menunjukkan 5 tonggak utama SDG:

Hasil perbincangan bersama wakil-wakil agensi yang telah hadir, berikut merupakan senarai program-program yang dilaksanakan oleh agensi yang berkaitan di Parlimen Larut berdasarkan 17 matlamat SDG.

P1-People / Kemanusiaan

MEMBASMI SEMUA BENTUK KEMISKINAN DI SELURUH DUNIA

BIL	AGENSI	PROGRAM
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Selama	Program Pembasmian Miskin Tegar Melalui pendekatan bersepadu, Pejabat Daerah dan Tanah Selama telah merangka pelan tindakan melalui mesyuarat <i>Focus Group Discussion (FGD)</i> bagi mengenal pasti Ketua Isu Rumah (KIR) yang layak menerima bantuan. Seterusnya, siasatan dan bancian terperinci dijalankan ke atas KIR bagi menentukan bentuk bantuan yang bersesuaian, sama ada berbentuk bantuan kewangan, bimbingan, atau peluang pekerjaan. Status setiap KIR kemudiannya dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Daerah bagi memutuskan kelayakan pengeluaran daripada status miskin tegar. Impak program ini amat memberangsangkan, di mana seramai 78 KIR telah berjaya dikeluarkan daripada status miskin tegar. Melalui bantuan yang disalurkan, bimbingan berterusan, serta peluang pekerjaan yang diberikan, KIR berjaya meningkatkan taraf hidup ke arah yang lebih baik. Program ini bukan sahaja mengurangkan kadar kemiskinan tegar, malah membina daya tahan masyarakat untuk keluar daripada kitaran kemiskinan secara berterusan.
2.	Pejabat Penghulu Mukim Hulu Ijok	Sistem e-Penghulu Pejabat Penghulu Mukim menggunakan sistem e-Penghulu bagi menyemak dan memodenkan kaedah pendaftaran serta penyaluran bantuan kepada komuniti setempat. Ini termasuk urusan seperti pendaftaran isi rumah miskin ke dalam

BIL	AGENSI	PROGRAM
		sistem E-Kasih secara sistematik yang mewujudkan pangkalan data berpusat yang lebih cekap. Selain itu, sistem ini juga digunakan untuk menguruskan penyaluran Bantuan Tabarru' Khairat (sejumlah RM500 kepada waris) dan mendaftarkan bantuan wang ihsan bencana secara berpusat, yang memastikan bantuan dapat disalurkan dengan pantas dan tepat kepada penerima yang layak. Impak pelaksanaan program ini adalah signifikan. Sistem berpusat ini telah memendekkan masa pemprosesan bantuan, mengurangkan kerenah birokrasi dan memastikan bantuan kewangan sampai kepada golongan yang memerlukan, seperti keluarga mangsa bencana dan penerima khairat dengan lebih telus dan adil.

MENGHENTIKAN MASALAH KELAPARAN, MENCAPAI SASARAN JAMINAN MAKANAN DAN PEMAKANAN YANG LEBIH BAIK SERTA MENGGALAKKAN PERTANIAN LESTARI

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA)	Pusat Pengumpulan Ladang (PPL) FAMA melaksanakan program Pusat Pengumpulan Ladang (PPL) yang berfungsi sebagai hab pengumpulan dan pemasaran hasil pertanian. Sebanyak empat buah PPL tersedia dengan purata seramai 200 orang petani bagi setiap pusat menjadikan seramai 600 hingga 800 orang petani telah mendapat manfaat secara langsung daripada pusat-pusat ini. Melalui pusat ini, hasil pertanian petani dikumpulkan yang mana jumlah berat terkumpul setahun antara 1,800 - 3,500 tan metrik, menghasilkan nilai jualan antara RM5 juta hingga RM12 juta setahun.

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		 Salah satu PPL bagi buah bermusim di sekitar kawasan Batu Kurau. Sumber: Facebook rasmi FAMA Daerah Larut Matang Selama & Kerian, Perak (29 April 2025)

P2-Prosperity / Kemakmuran

MEMASTIKAN AKSES KEPADA TENAGA MAMPU MILIK, BOLEH DIPERCAYAI, MAMPAN DAN MODEN UNTUK SEMUA

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Majlis Perbandaran Taiping	Program Pemasangan Lampu Jalan LED Dan Solar melaksanakan penukaran dan pemasangan lampu jalan LED dan solar bagi menggantikan lampu konvensional. Sebagai contoh, pada 29 Disember 2023, MPT telah memasang lampu LED Solar di sepanjang laluan pejalan kaki dalam Taman Tasik Taiping. Kelebihan lampu ini termasuk tempoh cas selama 4-6 jam yang membolehkan lampu berfungsi selama 12 jam pada sebelah malam. Sebanyak 29 unit lampu solar LED telah dipasang, meliputi laluan pejalan kaki sepanjang 700 meter. Pemasangan dilaksanakan secara berperingkat,

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		dengan fasa pertama melibatkan 7 lampu sumbangan OCBC Bank melalui Kelab Rotary dan fasa kedua dengan pemasangan 22 lampu melalui peruntukan Pengerusi Jawatankuasa Sains, Alam Sekitar dan Teknologi Hijau Negeri Perak merangkap ADUN Aulong, YB Encik Teh Kok Lim. Lampu LED solar yang telah dipasang sepanjang Taman Tasik Taiping. Sumber: Facebook Majlis Perbandaran Taiping Penyediaan Tempat Letak Kenderaan serta Infrastruktur Pengecasan Kenderaan Elektrik (EV) Mensyaratkan penyediaan tempat letak kenderaan serta infrastruktur pengecasan untuk Kenderaan Elektrik (EV) dalam semua permohonan pemajuan komersial dan kemudahan awam. Kempen Kesedaran Pihak Majlis turut melaksanakan program serta kempen kesedaran mengenai amalan hijau yang mensasarkan orang awam, sekolah dan institusi. Sebagai contoh, pada 9 Disember 2023, pihak MPT telah mengadakan siri terakhir Jelajah E-Waste & Plogging tahun 2023 di Taman Kota Jaya, Simpang. Bermula dari jam 8.30 pagi hingga 10.30 pagi, siri jelajah ini berjaya mengumpulkan 90 barangan

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		buangan elektrik dan elektronik (E-Waste) dengan nilai sebanyak RM170.00. Mesin Basuh, Peti Ais, Komputer Riba, Kipas, Telefon, dan Televisyen adalah di antara barangan E-Waste yang dikumpulkan. Selain daripada pengumpulan E-Waste, siri jelajah ini turut menggabungkan aktiviti plogging yang mana peserta beriadah sambil mengutip sampah di kawasan sekitar Taman Kota Jaya. Bersama penduduk di sekitar Taman Kota Jaya yang menyertai Siri Jelajah E-Waste & Plogging ini. Sumber: Facebook Majlis Perbandaran Taiping

MENGALAKKAN PERTUMBUHAN EKONOMI YANG MAMPAN, MENYELURUH DAN MAMPAN, GUNA TENAGA PENUH DAN PRODUKTIF SERTA PEKERJAAN YANG BAIK UNTUK SEMUA

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	PERKESO (Pertubuhan Keselamatan Sosial)	Program Perlindungan Sosial Menyeluruh untuk Pekerja PERKESO melaksanakan program perlindungan sosial menyeluruh yang merangkumi tiga teras utama. - Pertama, memberikan perlindungan insurans sosial kepada pekerja yang mengalami kemalangan di tempat kerja, kehilangan pekerjaan atau memerlukan

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN																														
		rawatan perubatan, yang meliputi pekerja domestik, pekerja sendiri dan suri rumah melalui skim seperti Lindung Kendiri dan Lindung Kasih. - Kedua, menjalankan aktiviti pencegahan kecederaan melalui program advokasi dan Ops Cegah bagi memastikan persekitaran kerja yang selamat. - Ketiga, menyediakan platform MyFutureJobs untuk membantu pencari kerja mendapatkan peluang pekerjaan yang sesuai dengan kelayakan mereka.																														
2.	Kementerian Belia dan Sukan (KBS)	● Program Keusahawanan Belia Kementerian Belia dan Sukan melalui Akademi Pembangunan Belia Malaysia melaksanakan Program Keusahawanan Belia yang memberi tumpuan khusus kepada golongan belia. Program ini menawarkan kursus-kursus kemahiran praktikal seperti pemprosesan dan pengawetan makanan, pembangunan produk, serta latihan keusahawanan yang komprehensif untuk membolehkan peserta memulakan dan mengurus perniagaan sendiri secara efektif. TAKWIM PROGRAM KEUSAHAWANAN APBM BATU GAJAH 2025 Akademi Pembangunan Belia Malaysia (APBM) Batu Gajah Perak menawarkan Kursus & Program Latihan Keusahawanan secara PERCUMA untuk belia yang berumur 18 hingga 30 tahun seperti berikut: Bulan Oktober <table><tr><th>BIL</th><th>PROGRAM / KURSUS</th><th>TARIKH</th><th>TEMPAT PELAKSANAAN</th><th>PEGAWAI PENYELARAS</th><th>NO TELEFON</th></tr><tr><td>1</td><td>T.O.T JEJAK BELIA SUKSES</td><td>1 – 4.10.2025</td><td>APBMBG</td><td>PUAN SUHAINI BINTI SAMSUDIN</td><td>017-553 3420</td></tr><tr><td>2</td><td>WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 6 (MARKETING PADU, SALES LAJU)</td><td>8.10.2025</td><td>ATAS TALIAN (ZOOM)</td><td>CIK NORFITRI BINTI IBRAHIM</td><td>018-775 1528</td></tr><tr><td>3</td><td>WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 7 (KUASAI AI UNTUK PEMASARAN DIGITAL)</td><td>14.10.2025</td><td>ATAS TALIAN (ZOOM)</td><td>CIK NORFITRI BINTI IBRAHIM</td><td>018-775 1528</td></tr><tr><td>4</td><td>WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 8 ("LETOPS MINDSET USAHAWAN 2025")</td><td>15.10.2025</td><td>ATAS TALIAN (ZOOM)</td><td>PUAN WAN DZALEN RAZHIMA BINTI WAN DAUD</td><td>012-277 5350</td></tr></table> Senarai program keusahawanan yang dijalankan oleh APBM pada bulan Oktober tahun ini. Sumber: Facebook Akademi Pembangunan Belia Malaysia	BIL	PROGRAM / KURSUS	TARIKH	TEMPAT PELAKSANAAN	PEGAWAI PENYELARAS	NO TELEFON	1	T.O.T JEJAK BELIA SUKSES	1 – 4.10.2025	APBMBG	PUAN SUHAINI BINTI SAMSUDIN	017-553 3420	2	WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 6 (MARKETING PADU, SALES LAJU)	8.10.2025	ATAS TALIAN (ZOOM)	CIK NORFITRI BINTI IBRAHIM	018-775 1528	3	WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 7 (KUASAI AI UNTUK PEMASARAN DIGITAL)	14.10.2025	ATAS TALIAN (ZOOM)	CIK NORFITRI BINTI IBRAHIM	018-775 1528	4	WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 8 ("LETOPS MINDSET USAHAWAN 2025")	15.10.2025	ATAS TALIAN (ZOOM)	PUAN WAN DZALEN RAZHIMA BINTI WAN DAUD	012-277 5350
BIL	PROGRAM / KURSUS	TARIKH	TEMPAT PELAKSANAAN	PEGAWAI PENYELARAS	NO TELEFON																											
1	T.O.T JEJAK BELIA SUKSES	1 – 4.10.2025	APBMBG	PUAN SUHAINI BINTI SAMSUDIN	017-553 3420																											
2	WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 6 (MARKETING PADU, SALES LAJU)	8.10.2025	ATAS TALIAN (ZOOM)	CIK NORFITRI BINTI IBRAHIM	018-775 1528																											
3	WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 7 (KUASAI AI UNTUK PEMASARAN DIGITAL)	14.10.2025	ATAS TALIAN (ZOOM)	CIK NORFITRI BINTI IBRAHIM	018-775 1528																											
4	WEBINAR KEUSAHAWANAN@APBMBG SIRI 8 ("LETOPS MINDSET USAHAWAN 2025")	15.10.2025	ATAS TALIAN (ZOOM)	PUAN WAN DZALEN RAZHIMA BINTI WAN DAUD	012-277 5350																											
3.	Lembaga Kemajuan Perusahaan Getah (RISDA)	● Pemberian Geran / Peruntukan Projek Pihak RISDA menyediakan peruntukan bagi program-program seperti:																														

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		1. Program tanam semula getah - Program tanam semula getah tua yang tidak ekonomik dengan pokok getah baharu dari klon berpenghasilan tinggi. Bantuan yang diberikan adalah sebanyak RM13,710 per hektar (Semenanjung), RM 14,955 per hektar (Sabah) dan RM 14,805 per hektar (Sarawak). Bantuan ini diberikan untuk memastikan kelestarian pengeluaran getah negara. 2. Program pembangunan usahawan - Bagi mempelbagaikan sumber pendapatan, program pembangunan usahawan dan pemasaran menawarkan pembiayaan antara RM10,000 hingga RM20,000. Meningkatkan pendapatan pekebun kecil dan keluarga dengan sasaran RISDA RM4,500 untuk setiap keluarga. 3. Program Agromakanan - program agromakanan dalam bidang pertanian, ternakan dan perikanan menyediakan peruntukan sehingga RM20,000 bagi setiap projek untuk menggalakkan aktiviti ekonomi sampingan.
4.	TEKUN Nasional	● Pembiayaan dan Bimbingan Usahawan Mikro TEKUN Nasional telah melaksanakan Program Pembiayaan dan Bimbingan Usahawan Mikro yang memberi tumpuan kepada usahawan kecil dan mikro. Bantuan pembiayaan kewangan kepada peniaga kecil yang memerlukan modal tambahan untuk mengembangkan perniagaan diberikan. Dalam masa yang sama, pihak TEKUN Nasional juga menyediakan bimbingan serta nasihat pengurusan kewangan untuk memastikan perniagaan tersebut mampu bertahan dalam jangka masa panjang. Setakat ini, pihak TEKUN telah berjaya membantu seramai 2,800 usahawan meningkatkan

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		pendapatan mereka melalui jumlah pinjaman keseluruhan sebanyak RM39 juta.
5.	InvestPerak	Investment Mission dan Pemudahcara Perniagaan InvestPerak melaksanakan program <i>Investment Mission</i> dan Pemudahcara Perniagaan yang memberi tumpuan kepada pelaburan ke dalam dan luar negara untuk mempromosikan potensi ekonomi Negeri Perak. Di samping itu, menyediakan perkhidmatan pemudahcara yang menyeluruh bagi membantu syarikat tempatan dan antarabangsa dalam proses penubuhan dan pengembangan operasi mereka di negeri ini. Impak program ini telah berjaya menarik pelaburan dalam sektor pembuatan bernilai RM3.64 bilion dari Januari hingga Jun 2025. Kejayaan ini seterusnya dianggarkan akan mewujudkan sebanyak 5,053 peluang pekerjaan baharu di Negeri Perak.

MEMBANGUNKAN INFRASTRUKTUR BERDAYA TAHAN, MENGGALAKKAN PERINDUSTRIAN MENYELURUH DAN MAMPAN SERTA MERANGSANG INOVASI

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Jabatan Kerja Raya (JKR)	Pembinaan Jalan Kamunting ke Anak Kurau (LMS) Pembinaan jalan baharu dari Kamunting ke Anak Kurau (LMS) fasa dua ini melibatkan jajaran sepanjang 6.6 kilometer yang menghubungkan Kampung Anak Kurau ke laluan A7 (Jalan Taiping-Selama), dengan peruntukan sebanyak RM73 juta. Projek yang telah mula dijalankan pada Julai 2022 dijangka siap sepenuhnya pada Ogos 2026. Kerja-kerja utama meliputi pembinaan dua buah jambatan, pemotongan cerun, pembaikan sistem saluran serta turapan jalan. Apabila siap kelak, jalan

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		baharu itu dijangka mampu mengurangkan jarak perjalanan penduduk Kampung Anak Kurau sebanyak 15.4 kilometer dan menjimatkan masa perjalanan kira-kira 15 minit untuk ke Bandar Kamunting. Jalan Baharu Kamunting - Anak Kurau yang masih dalam pembinaan. Sumber: Portal Rasmi Unit Penyelarasan Pelaksanaan Jabatan Perdana Menteri

MENJADIKAN BANDAR DAN PENEMPATAN MANUSIA LEBIH MENYELURUH, SELAMAT, BERDAYA TAHAN DAN MAMPAN

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Majlis Daerah Selama	Kawalan Pembangunan Kawalan pembangunan diadakan bagi memastikan pembangunan di Daerah Selama lebih teratur dan terurus. Kawalan ini bermula daripada peringkat awal iaitu melalui Jawatankuasa Pusat Setempat (OSC). Sebagai contoh, dalam kes kawalan bagi aktiviti peladangan unggas, pihak Majlis Daerah Selama komited dalam usaha untuk memastikan semua ladang ayam di Selama bertukar operasi secara perladangan tertutup (<i>closed farming</i>) bagi mengatasi masalah lalat. Pada Ogos 2023, mesyuarat penyelarasan telah diadakan bersama semua pemilik ladang ayam di Selama bagi membincangkan prosedur Permohonan Kebenaran Merancang dalam proses pemutihan semua ladang yang terlibat. Objektif

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		transisi kepada perladangan tertutup ini juga adalah bertepatan dengan kelulusan Rang Undang-Undang (RUU) Enakmen Perladangan Unggas (Pindaan) 2023 Negeri Perak pada 25 Mei 2023 yang menetapkan semua perladangan unggas di negeri Perak bertukar kepada perladangan tertutup selewatnya pada tahun 2026. Lawatan ke salah satu ladang ternakan ayam. Sumber: Facebook rasmi MAJLIS DAERAH SELAMA (10 Ogos 2023)

Nota

- * Tindakan yang dinyatakan hanya sebahagian kecil sahaja daripada program-program yang dijalankan oleh agensi yang terlibat.
- * Terdapat beberapa SDG yang tidak mempunyai program pelaksanaan kerana agensi yang berkaitan tidak dapat hadir dan/atau tiada penerangan yang lebih terperinci tentang tindakan yang sedang dilaksanakan

Hasil Dapatan Kedua : Cadangan Penyelesaian Isu oleh Agensi

Beberapa isu telah dipilih untuk dibincangkan hasil daripada aktiviti pemetaan isu yang telah dijalankan. Memandangkan isu yang dibangkitkan adalah isu semasa yang sedang dalam tindakan, pihak agensi telah mencadangkan cadangan penyelesaian sedia ada serta cadangan baru yang perlu di beri perhatian. Isu yang telah dibincangkan adalah seperti berikut;

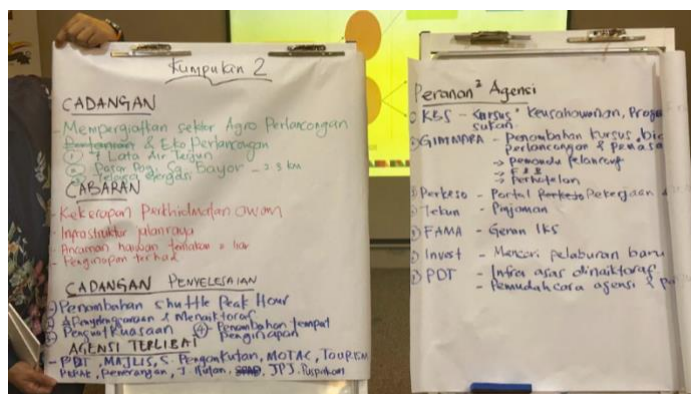
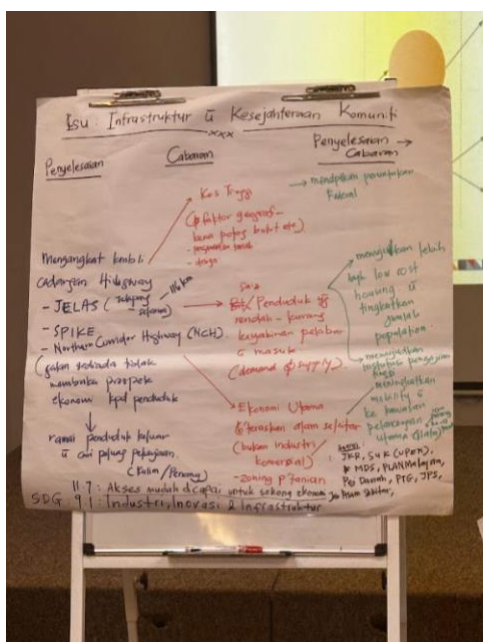
PENERANGAN	KOMUNITI TERJEJAS
ISU 1: Konflik kehidupan liar yang menjadi kekangan untuk para petani dan pekebun • Gangguan kera yang semakin serius telah menjejaskan hasil tanaman, sekali gus mengurangkan pendapatan para petani dan pekebun di kawasan Kampung Teras, Mukim Hulu Ijok. • Situasi menjadi lebih buruk apabila populasi kera menunjukkan kadar pembiakan yang pesat, menyebabkan konflik manusia-haiwan semakin meningkat. • Menurut peruntukan undang-undang sedia ada, penduduk adalah dilarang untuk mengambil tindakan sendiri termasuk menembak haiwan liar.	Para petani dan pekebun tempatan Kawasan Kampung Teras, Mukim Hulu Ijok.
ISU 2: Peluang pekerjaan untuk meningkatkan ekonomi setempat • Konflik kehidupan liar yang menjadi kekangan untuk para petani dan pekebun Gangguan kera yang semakin serius telah menjejaskan hasil tanaman, sekali gus mengurangkan pendapatan para petani dan pekebun di kawasan Kampung Teras, Mukim Hulu Ijok. • Situasi menjadi lebih buruk apabila populasi kera menunjukkan kadar pembiakan yang pesat, menyebabkan konflik manusia-haiwan semakin meningkat. • Menurut peruntukan undang-undang sedia ada, penduduk adalah dilarang untuk mengambil tindakan sendiri termasuk menembak haiwan liar.	Belia • Mukim Selama • Mukim Hulu Selama • Mukim Hulu Ijok

PENERANGAN	KOMUNITI TERJEJAS
Para petani dan pekebun tempatan Kawasan Kampung Teras, Mukim Hulu Ijok.	
ISU 3: Infrastruktur untuk kesejahteraan komuniti tempatan termasuk pembangunan ekonomi - Isu utama yang dikenal pasti berkaitan dengan aksesibiliti ke Lebuhraya Utara-Selatan (PLUS) di kawasan ini ialah ketiadaan jalan terus yang berdekatan. - Walaupun terdapat laluan alternatif seperti melalui Alor Pongsu atau Bandar Baharu, kedua-duanya memerlukan masa perjalanan yang agak panjang, iaitu sekitar 40 minit, serta melibatkan laluan masuk ke daerah atau negeri lain sebelum sampai ke lebuhraya. Keadaan ini menjejaskan kelancaran pergerakan, khususnya bagi urusan rasmi atau kecemasan seperti penghantaran pesakit ke hospital rujukan di Ipoh. - Berbanding dengan negeri lain yang telah melaksanakan konsep hospital kluster atau hospital satelit, kawasan ini masih bergantung kepada kemudahan kesihatan yang terhad, termasuk hospital di Parit Buntar sebagai pilihan terdekat. - Justeru, kekangan akses jalan raya dan ketiadaan kemudahan kesihatan yang strategik menimbulkan cabaran besar terhadap keberkesanan pergerakan penduduk serta kecekapan penyampaian perkhidmatan awam.	Penduduk Parlimen Larut dan pengguna jalan raya

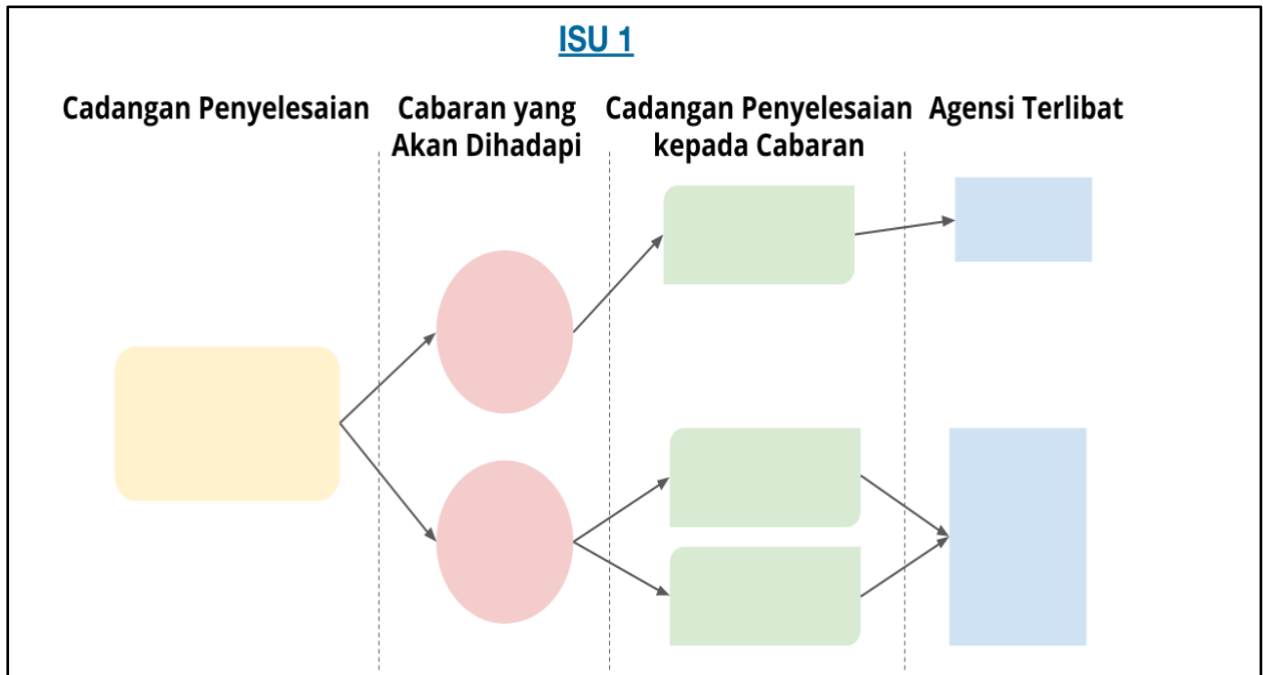

Imbas kod QR untuk
dapatkan laporan ini:

Perbincangan penyelesaian isi ini telah dijalankan berdasarkan kerangka dibawah:

Isu: Konflik Kehidupan Liar Yang Menjadi Kekangan untuk Para Petani dan Pekebun

Bagi isu ini, wakil agensi telah mencadangkan 3 cadangan penyelesaian iaitu

1. **Sangkar Untuk Penangkapan Kera (Tangkap & Pindah):** Menangkap kera menggunakan perangkap sangkar dan seterusnya memindahkan (translokasi) haiwan tersebut ke habitat semula jadi yang jauh dari kawasan penduduk. Langkah ini mengurangkan populasi kera di kawasan konflik tanpa membunuh, selaras dengan SOP Jabatan Perhilitan yang mengutamakan tindakan tangkap-pindah sebelum mempertimbangkan pelupusan. Kera yang ditangkap biasanya dilepaskan semula di kawasan Rezab Hidupan Liar atau hutan simpan yang sesuai, selepas dipastikan habitat baharu itu mampu menampung kumpulan tersebut.
2. **Pemasangan Pagar Elektrik:** Memasang pagar elektrik di sempadan kawasan kediaman atau pertanian yang berdekatan habitat liar bagi menghalang pencerobohan hidupan liar. Pagar elektrik direka memberi renjatan elektrik terkawal (tidak mematikan) untuk menakutkan haiwan seperti kera, babi hutan atau gajah daripada memasuki kawasan manusia.
3. **Operasi Penghapusan / Pemburuan Terkawal:** Melaksanakan penghapusan haiwan liar secara terkawal (*culling*) ke atas spesies yang menimbulkan konflik serius. Contohnya menembak mati kera atau babi hutan yang sangat agresif atau populasi berlebihan di sesuatu kawasan yang gagal dikawal dengan kaedah lain. Tindakan tegas ini hanya diambil sebagai pilihan terakhir selepas usaha seperti tangkap-pindah dan tembak halau tidak berjaya serta apabila ada ancaman keselamatan kepada manusia.

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
1.	Sangkar Untuk Penangkapan Kera (Tangkap & Pindah)	Kos Operasi Tinggi Memerlukan perbelanjaan untuk menyediakan perangkap yang mencukupi, tenaga kerja terlatih serta logistik pemindahan haiwan. Siapakah yang menanggung kos jangka panjang (penyelenggaraan perangkap, kenderaan, kakitangan) juga menjadi persoalan. Habitat & Ekologi Perlu ada lokasi pelepasan yang sesuai. Jika habitat baharu terlalu dekat atau tidak cukup sumber, kera mungkin kembali atau menyebabkan konflik di lokasi lain. Pihak berkuasa perlu memastikan kawasan pelepasan mempunyai daya tampung mencukupi untuk kumpulan kera yang dipindahkan agar tidak menjejaskan ekosistem sedia ada.	Pemandulan dan tangkap-pindah dipergiat seiring dengan sebarang tindakan penghapusan. Ini menunjukkan komitmen bahawa penghapusan hanyalah jalan terakhir. Malah pakar menyatakan pendekatan kawalan pembiakan adalah lebih mampan dan bersifat jangka panjang berbanding pembunuhan berterusan.	- Jabatan Pertanian - Jabatan Veterinar - Pejabat Daerah dan Tanah - Jabatan Hutan - Jabatan Perhilitan - Polis Diraja Malaysia (PDRM) - Pihak Berkuasa Tempatan (PBT)

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
2.	Pemasangan Pagar Elektrik	Halangan Undang-Undang Kebanyakan hidupan liar dilindungi undang-undang di Malaysia. Akta Pemuliharaan Hidupan Liar 2010 (Akta 716) melarang membunuh atau memburu haiwan liar yang dilindungi kecuali dengan kebenaran/lesen khas. Justeru itu operasi menembak kera liar oleh pihak tidak berautoriti adalah menyalahi undang-undang. Malah pegawai Perhilitan sendiri tertakluk pada SOP ketat dan perlu mendapat kelulusan sebelum melakukan penghapusan.	Kelulusan Khas & Pindaan Peraturan: Jika penghapusan terpaksa dilaksanakan, pastikan ia mempunyai asas undang-undang yang kukuh. Pindaan spesifik boleh dipertimbangkan. Sebagai contoh, memperkenalkan peraturan di bawah Akta 716 yang mengecualikan spesies tertentu (seperti kera yang lebih populasi) daripada perlindungan biasa dalam situasi konflik. Ini membolehkan Perhilitan menjalankan kawalan populasi dengan lebih fleksibel tanpa menjejaskan	
3.	Operasi Penghapusan / Pemburuan Terkawal	Tentangan Kumpulan Pencinta Haiwan Tindakan menghapuskan hidupan liar menimbulkan sensitiviti tinggi. NGO dan aktivis hak haiwan kerap membantah	perlindungan biasa dalam situasi konflik. Ini membolehkan Perhilitan menjalankan kawalan populasi dengan lebih fleksibel tanpa menjejaskan	

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
		penembakan hidupan liar.	perlindungan spesies terancam.	
		Cabaran Terhadap SDG 15 (Kehidupan di Darat) Matlamat SDG 15 menekankan perlindungan biodiversiti darat. Langkah membunuh hidupan liar, terutama jika spesies tersebut terancam, dilihat bercanggah dengan usaha kelestarian.	Alternatif lain, negeri boleh menguatkuasakan Undang-Undang Kecil yang membenarkan tindakan terhadap haiwan perosak tertentu dengan kelulusan pihak berkuasa.	

Isu: Peluang Pekerjaan Untuk Meningkatkan Ekonomi Setempat

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
1.	Mempergiatkan sektor Agro-Pelancongan dan Eko-Pelancongan Cadangan ini bertujuan menjadikan kawasan Selama sebagai destinasi pelancongan berasaskan alam semulajadi dan komuniti dengan penekanan kepada kelestarian, pemeliharaan alam sekitar dan penglibatan penduduk tempatan. Antara produk tarikan yang boleh dibangunkan termasuk; • Lawatan ladang (<i>agro-tourism</i>)	Kekerapan perkhidmatan awam Kekerapan perkhidmatan pengangkutan awam yang terhad merupakan antara kekangan utama dalam menyokong pembangunan sektor agro-pelancongan dan eko-pelancongan di kawasan Selama. Kekurangan jadual perjalanan yang konsisten menyukarkan pergerakan pelancong, khususnya pelawat luar kawasan yang tidak menggunakan kenderaan persendirian, untuk	Pengangkutan dan Aksesibiliti Penambahan perkhidmatan <i>shuttle</i> pada waktu puncak, hujung minggu dan musim pelancongan. • Perkhidmatan ini boleh berfungsi sebagai pengangkutan penghubung (<i>last-mile connectivity</i>) dari lokasi strategik seperti pekan utama, pasar pagi ke lokasi tarikan pelancongan. • Inisiatif ini boleh meningkatkan keselesaan dan keselamatan pengunjung selain mengurangkan kesesakan lalu lintas serta impak aktiviti alam sekitar.	• Pejabat Daerah dan Tanah • Pihak Berkuasa Tempatan • Jabatan Kerja Raya • Kementerian Belia dan Sukan • Pusat Latihan Kemahiran Giat MARA • Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO) • Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga (TEKUN) • Lembaga Pemasaran

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
	- Aktiviti eko-pelancongan seperti <i>trekking</i>, <i>water tubing</i> dan pendidikan alam sekitar. - Pakej homestay berasaskan komuniti - Produk makanan dan kraf tempatan sebagai nilai tambah ekonomi.	mengakses lokasi tarikan dengan mudah dan selamat. Keadaan ini menjadi lebih ketara pada waktu puncak, hujung minggu dan musim cuti, iaitu tempoh di mana permintaan terhadap perkhidmatan pengangkutan meningkat.	Kerjasama dengan pengusaha bas tempatan atau komuniti untuk perkhidmatan pengangkutan khas. - Boleh diwujudkan dengan konsep tempahan (<i>on-demand</i>). - Membuka peluang pekerjaan dan menjana pendapatan tambahan kepada komuniti setempat. - Kerjasama rentas agensi dan komuniti juga membolehkan kos operasi diminimumkan serta memastikan kelestarian perkhidmatan dalam jangka panjang.	Pertanian Persekutuan (FAMA) - Invest Perak - Tourism Perak
		Infrastruktur jalan raya Keadaan infrastruktur jalan raya yang sempit, rosak atau kurang penyelenggaraan merupakan cabaran signifikan dalam menyokong akses ke kawasan tarikan agro-pelancongan dan eko-pelancongan, khususnya di	Infrastruktur Jalan & Navigasi Pelancongan Penyelenggaraan berkala dan menaik taraf jalan utama ke lokasi tarikan. Jalan yang berada dalam keadaan baik mengurangkan risiko kemalangan, kerosakan kenderaan dan memendekkan	

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
		kawasan luar bandar dan laluan ke lokasi semula jadi. Jalan yang tidak berada dalam keadaan baik bukan sahaja menjejaskan keselamatan pengguna jalan raya, malah mengurangkan tahap keselesaan pelawat, terutamanya bagi kenderaan pelancong, bas persiaran dan pengangkutan awam berskala kecil. Keadaan ini boleh menyebabkan kesukaran navigasi, risiko kemalangan serta peningkatan kos penyelenggaraan kenderaan, sekali gus memberi persepsi negatif terhadap kualiti destinasi pelancongan.	masa perjalanan sekaligus meningkatkan imej destinasi pelancongan. • Kerja-kerja naik taraf merangkumi pelebaran jalan terpilih, penurapan semula, sistem perparitan yang efisien serta pencahayaan yang mencukupi. Pemasangan papan tanda pelancongan yang jelas dan mesra pengguna. • Papan tanda perlu diletakkan di lokasi strategik dengan penggunaan bahasa yang mudah difahami, simbol universal serta elemen visual yang menarik. • Papan tanda wajar mengandungi maklumat jarak, anggaran masa perjalanan, maklumat keselamatan bagi menyokong pembangunan pelancongan yang	

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
		Bagi pelawat luar kawasan dan pelancong kali pertama, infrastruktur jalan yang kurang memuaskan juga boleh mengurangkan keyakinan untuk berkunjung semula atau mencadangkan destinasi ini kepada orang lain. Selain itu, kekangan infrastruktur jalan turut memberi kesan kepada pergerakan barangan, perkhidmatan sokongan pelancongan dan aktiviti ekonomi komuniti setempat, sekali gus membataskan potensi pertumbuhan ekonomi dan peluang pekerjaan di kawasan berkenaan.	terancang selain mengurangkan ketergantungan aplikasi navigasi digital terutamanya di kawasan liputan rangkaian yang terhad. Penginapan dan Pelaburan Pelancongan Penambahan <i>homestay</i> dan chalet berasaskan komuniti. Model penginapan berasaskan komuniti yang menawarkan penyediaan pengalaman autentik kepada pengunjung tidak mengubah kehidupan asal dan nilai komuniti namun memberi peluang penjanaaan pendapatan yang lebih mampan kepada komuniti • Pelaksanaan program latihan berkaitan pengurusan homestay, hospitaliti, kebersihan, keselamatan dan pemasaran digital perlu diselaraskan bagi memastikan kualiti perkhidmatan	

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
		Keadaan ini secara langsung menghadkan tempoh tinggal (<i>length of stay</i>) pelancong serta mengurangkan tahap perbelanjaan mereka di peringkat tempatan, termasuk perbelanjaan terhadap makanan, perkhidmatan, produk komuniti dan aktiviti pelancongan. Selain itu, kekurangan penginapan turut menjejaskan keupayaan kawasan untuk menganjurkan aktiviti pelancongan berskala kecil dan sederhana seperti program komuniti, lawatan berkumpulan, aktiviti pendidikan alam sekitar atau acara hujung minggu.	yang konsisten serta memenuhi piawaian pelancongan semasa. Galakan pelaburan kecil dan sederhana dalam sektor penginapan mesra alam perlu diperkukuh melalui insentif bersasar. Pembangunan penginapan berskala kecil boleh mengaplikasikan konsep hijau seperti penggunaan bahan tempatan, pengurusan sisa mampan dan kecekapan tenaga. Pendekatan ini berpotensi menarik pelancong yang lebih berkualiti (<i>high-value tourists</i>), memanjangkan tempoh penginapan dan meningkatkan perbelanjaan pelancong di peringkat tempatan.	

Fakta Tambahan

Daerah Selama mempunyai pelbagai tarikan semulajadi yang berpotensi dijadikan produk eko-pelancongan, khususnya kawasan air terjun. Antara tarikan yang dikenalpasti adalah 7 lata yang terkenal di kalangan penduduk iaitu, Lata Buluh, Kampung Sungai Simpul, Lata Damak, Sungai Bayor, Lata Rambong, Telok Mas, Lata Tebing Tinggi, Rantau Panjang, Lata Titi Dua, Jalan Sumpitan, Ijok, Lata Puteh, Ijok dan Lata Panggung, Ijok. Tarikan ini perlu dibangunkan secara berfasa dengan mengambil kira aspek keselamatan, pemuliharaan alam sekitar dan penglibatan komuniti setempat.

Pasar Pagi Sungai Bayor yang bermula sejak era 1960-an juga antara tarikan yang boleh di promosikan. Pasar ini dahulunya dikenali sebagai Pekan Jumaat dan hanya beroperasi pada hari Jumaat sahaja. Pasar ini terletak di tepi Sungai Berdarah sebelum dipindahkan ke Jalan Kampung Sungai Berdarah oleh Majlis Daerah Selama atas faktor keselamatan serta peningkatan jumlah peniaga dan pengunjung. Pasar ini berperanan sebagai platform ekonomi rakyat dimana majoriti peniaga menggunakan pasar ini sebagai saluran tetap untuk menjual hasil tani, makanan dan produk tempatan. Uniknyanya pasar ini telah mendapat pengiktirafan *Malaysia Book of Records* sebagai pasar pagi terpanjang di Malaysia dengan jarak kira-kira 2.32km.

Telaga Gergasi, berpotensi dibangunkan sebagai tarikan ikon daerah Selama melalui penambahbaikan kemudahan asas, penceritaan sejarah dan pakej lawatan berpandu. Pembangunan ini boleh mewujudkan peluang pekerjaan kepada komuniti sebagai pemandu pelancong tempatan, pengusaha kecil dan penyedia perkhidmatan sokongan.

Secara keseluruhannya, pembangunan sektor agro-pelancongan dan eko-pelancongan di Selama berupaya menjadi pemangkin ekonomi setempat sekiranya dilaksanakan secara terancang, inklusif dan mampan. Pendekatan berasaskan komuniti serta kerjasama antara agensi kerajaan, swasta dan masyarakat setempat amat penting bagi memastikan manfaat ekonomi dapat dinikmati secara menyeluruh dan berterusan.

Isu: Infrastruktur untuk Kesejahteraan Komuniti Tempatan Termasuk Pembangunan Ekonomi

Parlimen Larut yang merangkumi kawasan Selama menghadapi isu ketersampaian disebabkan oleh kedudukannya yang terpinggir dari rangkaian lebuh raya utama. Walaupun terletak di negeri Perak yang mempunyai rangkaian pengangkutan yang baik, kawasan ini terus mengalami pengasingan akibat:

Ketiadaan Akses Langsung ke Lebuhraya Utara-Selatan (PLUS)

- Kenderaan dari Selama perlu melalui laluan sejauh 35 - 40 km melalui Alor Pongsu atau Bandar Baharu untuk ke lebuh raya utama.
- Perjalanan ke Ipoh mengambil masa 1.5-2 jam berbanding 45 minit jika terdapat akses secara terus.

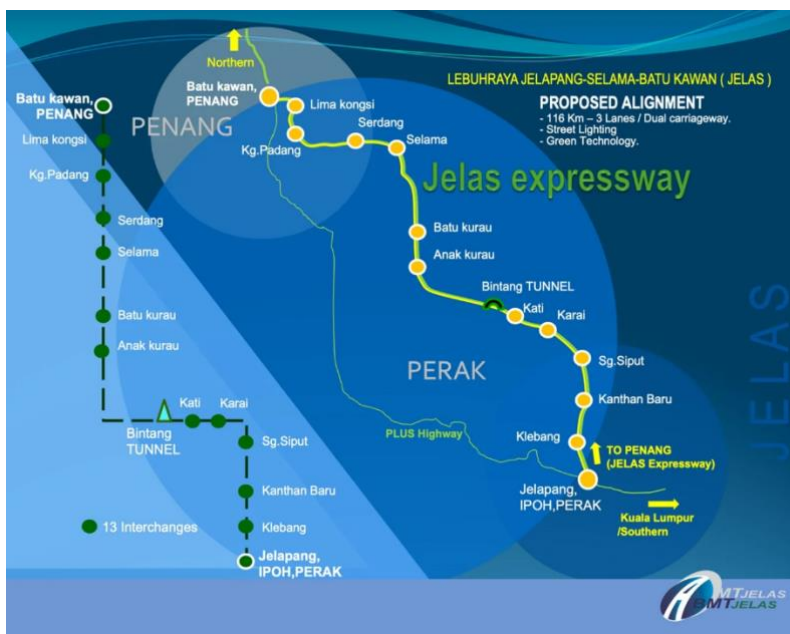
Kesan terhadap Pembangunan Sosioekonomi

- Menghalang pelaburan industri dan perniagaan
- Mengurangkan daya saing tempatan akibat kos logistik tinggi
- Penduduk terutamanya belia berpindah keluar dari Selama ke kawasan-kawasan di sekitar untuk mencari peluang pekerjaan

Kesan terhadap Perkhidmatan Awam

- Akses terhad ke hospital khusus di Ipoh
- Perkhidmatan kecemasan terjejas akibat jarak dan keadaan jalan

Sejak lebih sedekad yang lalu, isu pembinaan Lebuhraya Jelapang–Selama–Batu Kawan (JELAS) telah berulang kali diketengahkan oleh penduduk tempatan dan wakil rakyat. Cadangan projek lebuh raya sepanjang 116 kilometer ini dianggarkan memerlukan peruntukan sebanyak RM6.4 bilion dengan jangka masa pembinaan selama 36 bulan. Namun demikian, sehingga kini cadangan tersebut masih belum dapat direalisasikan atas sebab-sebab yang tidak dapat dipastikan secara jelas.

Cadangan jajaran Lebuhraya JELAS yang akan menghubungkan antara Perak dan Pulau Pinang.

Sumber: Laman web BMT JELAS

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
CADANGAN: MENGANGKAT KEMBALI CADANGAN PEMBINAAN LEBUHRAYA JELAPANG – SELAMA – BATU KAWAN (JELAS)		
Kos Pembinaan yang Tinggi Disebabkan Faktor Geografi Faktor utama yang menyumbang kepada kos yang tinggi adalah keadaan topografi di sekitar kawasan Selama dan Jelapang yang berbukit-bukau menyebabkan perlunya pemotongan bukit, pembinaan terowong dan pengambilan tanah.	Peruntukan Khusus daripada Persekutuan Memohon peruntukan daripada Kerajaan Persekutuan melalui Rancangan Malaysia ke-13 (RMK13) dengan justifikasi ekonomi yang kukuh termasuk analisis pulangan pelaburan (ROI) jangka panjang dari segi pengurangan masa perjalanan, peningkatan produktiviti dan pengurangan kos logistik.	- Jabatan Kerja Raya (JKR) - Setiausaha Kerajaan Negeri (SUK) - Majlis Daerah Selama - PLANMalaysia - Pejabat Daerah dan Tanah - Pejabat Tanah dan Galian (PTG)

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
Dalam masa yang sama, sebahagian kawasan ini mengandungi formasi batu kapur yang memerlukan teknik khas untuk mengelakkan kegagalan struktur.		- Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) - Jabatan Alam Sekitar
Populasi Penduduk yang Kecil Jumlah penduduk yang kecil di kawasan seperti Selama menyebabkan permintaan terhadap perkhidmatan dan barangan menjadi kurang. Keadaan ini menyebabkan syarikat-syarikat besar enggan melabur kerana tidak yakin dengan pulangan pelaburan. Perkara ini turut menjadi salah satu penyebab penghijrahan keluar golongan belia yang seterusnya mengurangkan lagi potensi pertumbuhan penduduk dan ekonomi.	Mewujudkan Lebih Banyak Perumahan Kos Rendah Pembinaan rumah kos rendah ini adalah salah satu strategi untuk menarik minat masyarakat untuk menetap di Daerah Selama. Namun, perancangan pembangunan perumahan strategik juga harus melibatkan perumahan mampu milik yang dilengkapi kemudahan asas seperti pusat komuniti, taman rekreasi dan akses internet. Ini dapat menarik golongan muda dan keluarga untuk menetap secara kekal di sana.	
	Menubuhkan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) atau Kampus Cawangan: Mengajak universiti awam atau swasta untuk membuka kampus di kawasan tersebut dengan menawarkan program yang selari dengan keperluan ekonomi tempatan seperti perhutanan, pelancongan alam semula jadi atau pertanian moden. Kehadiran IPT boleh merangsang ekonomi tempatan dan menambah bilangan penduduk tetap.	

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
Ekonomi Utama yang Berteraskan Alam Sekitar Aktiviti ekonomi sedia ada di Selama berpusat pada sumber alam dan pelancongan ekologi yang kurang menarik perhatian pelaburan industri atau komersial berskala besar.	Membangunkan Aktiviti Pelancongan sebagai Pemangkin Ekonomi Akses pengangkutan ke kawasan-kawasan tarikan utama seperti 7 Lata (yang merupakan ikon pelancongan ke-12 di negeri Perak) haruslah ditambah baik melalui pembinaan jalan masuk yang lebih dekat jaraknya, menyediakan kemudahan penginapan mesra pengguna dan pusat maklumat pelancong.	

BAHAGIAN 4

Penutup

Penutup

Bengkel Pembangunan Kapasiti bagi Parlimen Larut telah berjaya menyampaikan kerangka SDG ke dalam konteks pembangunan tempatan dengan tumpuan khusus terhadap penyelesaian isu-isu kritikal yang telah dikenal pasti. Secara keseluruhan, bengkel ini telah mencapai objektifnya melalui perbincangan berfokus mengenai tiga isu utama Parlimen Larut dengan matlamat SDG yang spesifik dan cadangan penyelesaian yang sejajar dengan prinsip pembangunan mampan.

Perbincangan dalam kumpulan telah menentengahkan tiga isu utama iaitu

- **Isu 1:** Gangguan kera yang merosakkan tanaman telah menjejaskan pendapatan petani di Kampung Teras, Mukim Hulu Ijok. Isu ini telah bertentangan dengan sasaran SDG 1 (Kemiskinan) dan SDG 2 (Sifar Kebuluran). Isu ini telah membawa kepada cadangan
Jangka Pendek dan Sederhana: Mempergiat operasi tangkap dan pindah kera serta pemasangan pagar elektrik sebagai langkah pencegahan.
Jangka Panjang: Melaksanakan operasi penghapusan terkawal dengan berpandukan SOP yang ketat, hanya setelah terbukti kaedah lain tidak berkesan.
- **Isu 2:** Keperluan untuk merangsang ekonomi dan mencipta peluang pekerjaan untuk belia setempat selaras dengan sasaran SDG 8 (Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi). Isu ini telah membawa kepada cadangan memperkasa sektor agro pelancongan dan eko pelancongan sebagai pemangkin ekonomi dengan menambah baik pembangunan infrastruktur, melibatkan komuniti dalam pembangunan aktiviti pelancongan serta pemuliharaan dan promosi kawasan-kawasan ikonik.
- **Isu 3:** Ketiadaan akses langsung ke Lebuhraya Utara-Selatan (PLUS) menyekat pembangunan sosioekonomi, menghalang pelaburan, dan menjejaskan akses kepada perkhidmatan kesihatan di kawasan Selama. Isu ini berkait secara

langsung dengan SDG 9 (Industri, Inovasi dan Infrastruktur) dan SDG 10 (Mengurangkan Ketidaksamarataan). Isu ini telah membawa kepada cadangan untuk mengangkat semula cadangan pembinaan Lebuhraya Jelapang-Selama-Batu Kawan (JELAS) yang akan meningkatkan akses kebolehcapaian masyarakat untuk ke daerah Selama, lantas menyokong pengukuhan sektor pelancongan setempat, meningkatkan pelaburan luar untuk masuk dan pembangunan lebih banyak perumahan mampu milik dalam usaha untuk meningkatkan populasi penduduk.

Penglibatan wakil-wakil agensi dalam perbincangan ini telah berjaya mengubah perbincangan mengenai SDG daripada hanya sekadar melihat SDG sebagai satu konsep global yang tidak mampu untuk dicapai kepada agenda tindakan tempatan yang mampu dan boleh dilaksanakan. Komitmen berterusan dan tindakan susulan adalah kunci untuk memastikan idea yang diberikan bukan sekadar tulisan di dalam laporan tetapi penyelesaian holistik untuk isu yang dihadapi penduduk.

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG merupakan satu inisiatif untuk memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) melalui penglibatan pemegang taruh di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini berasaskan pendekatan setempat yang menekankan pemahaman terhadap realiti, keperluan, cabaran dan potensi komuniti sebagai asas kepada pembangunan penyelesaian yang lebih responsif dan mampan.

Sepanjang tahun 2025, bengkel ini telah melibatkan 32 kawasan Parlimen, dengan 4 kawasan digabungkan berdasarkan pertimbangan pentadbiran di bawah pihak berkuasa tempatan yang sama. Hasilnya, sebanyak 28 siri bengkel telah dilaksanakan, menghimpunkan ahli-ahli parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, komuniti dan pelbagai pemegang taruh dalam usaha mengenal pasti isu, memahami cabaran serta meneroka penyelesaian yang bersesuaian dengan konteks setempat. Bengkel ini telah menyediakan ruang dialog dan pembelajaran bersama bagi mengenalpasti isu pembangunan setempat, memahami cabaran semasa, meneliti intervensi sedia ada serta meneroka cadangan penyelesaian dan peluang kerjasama.

Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini menghimpunkan dapatan utama daripada proses tersebut dan disusun mengikut zon bagi mengenalpasti isu, cabaran dan tema yang merentasi kawasan parlimen, di samping mengekalkan keunikan konteks setiap lokaliti. Dapatan yang dikemukakan mencerminkan pengalaman dan perspektif pemegang taruh di lapangan serta memberikan gambaran tentang keutamaan pembangunan yang dikenal pasti di peringkat setempat.

Selain menjadi terbitan rujukan pelaksanaan program, *laporan* ini berfungsi sebagai sumber pengetahuan dan bukti setempat yang dapat menyokong perbincangan berkaitan perancangan, penyelarasan antara agensi, pembangunan intervensi dan tindakan susulan. Ia turut mengetengahkan kepentingan pendekatan merentas sektor dalam menangani isu pembangunan yang saling berkait serta keperluan untuk memperkukuh hubungan antara pemegang taruh, dan membuka ruang kepada tindakan yang lebih berasaskan bukti.

MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAN

Persatuan Promosi Matlamat Pembangunan Lestari (PPM-023-14-07012020)

A-1-10, Block A, 8 Avenue, Jalan Sungai Jernih 8/1, Seksyen 8, Petaling Jaya, 46050, Selangor

secretariat@appgm-sdg.com

<https://www.facebook.com/APPGMSDGM>

